RESIDENCE SUPÉRIEURE AU TONKIN
DEPOT LÉGAL INDOCHINE
N° 2198

NĂM THỨ MƯỜI HAI. — SỐ THU 2110 — MỖI SỐ : 0$02 — NGÀY THỨ TƯ 2 AVRIL 1924

Trung Bắc Tân Văn

中北新聞

MỖI NGÀY RA MỘT SỐ

HANOI

	Hanoi	Hanoi (hors de la ville)	Delta	Haute-Région	Hors-cadre
Một năm	5$00	6$80	6$30	6$30	12$00
Các làng và các công sở	»	3.00	3.00	3.00	»
Sáu tháng	3.00	3.50	3.20	3.20	6.00
Ba tháng	1.50	1.75	1.60	1.60	3.00
Một tháng	0.50	0.60	0.55	0.55	1.00

Les abonnements partent du 1er et du 16 de chaque mois

Toutes les lettres destinées à la rédaction doivent être adressées au directeur
61-63, Rue du Coton, Hanoi

Fondateur : F. H. SCHNEIDER
Directeur : NGUYỄN-VĂN-VĨNH
Rédacteur en chef : PHẠM-HUY-LỤC
Administrateur gérant : NGUYỄN-V-LOÃN

Adresse télégraphique :
TRUNG BẮC-TÂN-VĂN HANOI
TÉLÉPHONE N° 180

ANNONCES
Décomptées à raison de 3 lignes au centimètre de hauteur, sur 0 = 085 de large.
4e page
Une seule insertion. . . . 0$50 le c/m
Par contrat annuel
Par centimètre et par insertion. . . . . 0$15 le c/m
Réclame dans la 1re page. . . . 2$ la ligne
Annonces judiciaires et légales. 1$50 le c/m
On traite à forfait pour les contrats importants.

Tư lợi với công nghĩa

Người ta sinh ở trên đời, ai cũng biết trọng cái sinh-mệnh của mình, mà muốn cầu cho được ấm no sung sướng, đó là cái tính tự-nhiên của loài người như thế. Muốn được thỏa cái lòng ham muốn vô cùng, tất phải tìm phương tìm kế, nghĩ ngày nghĩ đêm, chăm chăm chú chú cầu lấy cái lợi riêng cho mình, mà những điều thiệt hại đến người, không hề nghĩ đến. Ấy chữ lợi từ đó mà sinh ra, chữ tư kỷ cũng từ đó mà sinh ra; suốt xưa nay, khắp đông tây, cũng đều như thế cả.

Ôi! nếu ai cũng chuyên theo cái chủ-nghĩa duy lợi, cái mục-đích tư kỷ để cầu cho thỏa cái bụng ham muốn vô cùng của mình, thì tất đến nỗi lương hại tương tàn, mà cả lớn nuốt cả con, chẳng khác gì loài vật. Vì thế những bậc hiền triết phương đông và phương tây đời xưa, mới đặt ra quan tư, dựng ra pháp luật để trừng trị quân hung tợn, bảo hộ người lương thiện; loài người cũng nhờ có thế mới ăn ở được với nhau, tụ họp thành dân-tộc, mà trật tự trong xã-hội cũng duy-trì được dài lâu. Nhưng mà quan tư pháp luật thì chỉ ngăn cấm được những quân gian phi, những điều tội ác rõ rệt, còn đến cái bụng thâm kín qui quyệt vị lợi và tư kỷ, thì quan tư pháp luật cũng vẫn không có quyền trừ khử được; bụng vị lợi và tư kỷ không trừ được, thì nền phong-hóa trong xã-hội không giữ được tốt, mà phúc lạc lợi của nhân-dân cũng khó gây được nên. Các bậc hiền triết đông tây có lòng lo đến thế-đạo nhân tâm, muốn tạo-phúc chung cho cả loài người, đã xét ra rằng trăm điều hư nghìn nết xấu của người ta, đều vì chữ vị lợi và chữ tư kỷ mà sinh ra cả; muốn tìm một bài thuốc đối bệnh, mới xướng-minh ra chữ nghĩa và chữ bác ái; kia những khoa luân-lý, những lời cách-ngôn, thật là chân thành khẩn thiết, như khoa chuông, như gõ mõ, để hoán tỉnh lương-tâm cho người. May có cái tư-tưởng cao-thượng, cái ngôn luận chính đáng dầm thấm vào lòng người, người ta còn biết chuộng nghĩa, biết khinh lợi, không dám tùng tứ quá để cầu thỏa cái dục vọng riêng của mình; ở trong xã-hội thỉnh-thoảng lại nảy ra những bực vĩ-nhân, hy sinh cả tính-mệnh tài sản, để cứu vớt người ta ở trong nước lửa lầm than. Những bực ấy tuy có tài lược xuất chúng, kiến thức siêu quần, nhưng cũng nhờ có công tâm công đức, mới suy ra mà làm được công việc lớn lao.

Đến bây giờ thì thế-giới càng ngày càng tiến hóa, học thuyết càng ngày càng phát minh, chữ công ích công lợi, cũng đã nhiều người hiểu thấu mà cũng đã nhiều người biết thực hành. Các nước bên Âu-Mỹ chiếm được cái địa-vị rất cao trong thế-giới, tuy rằng nhờ về khoa học mở mang, kỹ-xảo tiến-bộ, nhưng mà gây nên được cái nền giàu mạnh ấy, cốt là nhờ ở công tâm công đức của nhân dân, biết trước nghĩa mà sau lợi, biết vì công mà quên tư; xét như việc một nhà báo Hoa-kỳ muốn thử lòng người, giả gửi tiền nhầm cho một trăm người, mà đến sáu mươi tư người gửi tiền giả lại, thế là chia ba đã đến hai phần người giữ được công đức công tâm, không tham cái lợi ám muội nữa. Cách ngôn tây có câu: « Muốn thử vàng thì dùng đá, muốn thử lòng người thì dùng vàng; ngạn-ngữ tàu có câu: « Hoàng kim bắc thế tâm », nghĩa là vàng đó khiến được lòng người phải đen tối đi. Việc gửi tiền nhầm để thử lòng người đó thật đã thử lòng người được một cách chắc chắn hẳn hoi mà đủ làm một cái chứng cớ rõ-ràng rằng ở Âu Mỹ đã nhiều người biết chuộng nghĩa mà khinh lợi.

Nước Nam ta bây giờ đương buổi canh-tân, ai cũng biết rằng tư tưởng học thuật nghệ nghiệp phong-tục của ta xưa kia không thích hợp với thời thế bây giờ, phải biết sửa sang thay đổi thì mới mong tiến-hóa mà có ngày theo đuổi kịp người. Nhưng xét ra cho kỹ, ở nước ta xưa kia vì kiến văn cô-hẹp, học thuật sai lầm, cho nên nghề-nghiệp không được mở-mang, phong-tục nhiều điều bỏ buộc, đường tiến-hóa đến nỗi chậm trễ kém người, nhưng kể vào khoảng hai mươi năm nay, học thuyết cũ đã bỏ, học-thuyết mới đã thịnh hành, lại nhờ đường vãng lai đã giao thông, những tân kiến tân văn, tân thư tân báo, ngày nào cũng thấy ở trước mắt, nghe ở bên tai, tư-tưởng người mình cũng đã rộng rãi ra được nhiều; về đường thực-nghiệp tuy chưa đủ sức để đua khôn thì khéo với người, nhưng cũng đã biết theo cách thức mới, chế khí dụng mới mà lần cải nhìn đã cải quan; còn đến những phong tục hủ bại ngày xưa thì cái phong trào cải-lương cũng đã thịnh hành, mà cũng đã có thực-hành cải-lương rồi đấy; thế mà sao trong xã-hội ta điều công ích công lợi nên làm vẫn còn nhiều, mà vẫn ít người để xướng, hoặc cũng có việc có người xướng mà không người họa, hoặc cũng có việc thành lập rồi mà vì bụng tư kỷ của người, công việc không duy trì được vững, chẳng phải là tại người mình công tâm công đức còn kém, cho nên việc tiến-hóa thành ra ngăn trở như thế dư? Mong rằng người mình ai cũng biết chữ nghĩa là qui, chữ bác ái là hay, hỗ lòng vì kỷ mà mưu việc lợi ích chung, suy lòng nhân ái mà nghĩ đến nỗi giống mình, công tâm công đức đã có thì các việc công ích công lợi, tất là thành lập một ngày một nhiều, lo gì trí-thức không mở mang, nghề-nghiệp không chấn khởi, để mau chân rảo bước lên con đường văn-minh.

H. T. B.

TÒA NỘI-CÁC MỚI

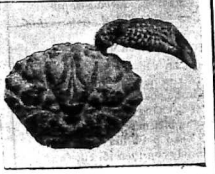
Sáng thứ hai, quan Poincaré đã đọc lời tuyên-cáo chánh-sách của tòa Nội-các mới tại Thứ dân nghị-viện. Ngài nói: Tòa Nội-các mới dựng nên theo một cái tôn-chỉ hòa trong cộng-tế, ai nấy đem lòng thành thực mà gom tài góp sức với người có trách-nhiệm chủ trương công-việc, để tai hành các bản luật tài chánh, thực-hành sự giảm-phí, và theo đuổi cái công-cuộc tu phục và hòa bình. Tòa Nội-các quyết chí cực lực thi-hành cái chánh sách ngoại giao của tòa Nội-các trước. Tòa Nội-các xin nghị-viện nếu các khoản thu nhập thường không có tiền chờ có chi tiêu thêm một khoản gì mới. Cái nỗi khủng-hoảng trong trường lý-tài mới rồi, phần nhiều là bởi người ngoại quốc gây nên, chờ thực sự không có quyền gì gỡ là tự nhiên. Nay đã thắng được cái nỗi khủng hoảng ấy rồi, nhưng nếu hai nghị-viện có nhất định y lời giữ gìn cho cân cân chi thu được thăng bằng thì cuộc đắc thắng ấy mới được vững bền, mà sự sinh-hoạt mới được đỡ đắt đỏ một cách trường cửu vậy.

Tòa Nội-các phải giữ gìn, và quyết giữ gìn nền lý-tài làm sao cho không ai có thể gây nên những việc như mới rồi nữa. Tòa Nội-các muốn thi-hành một chánh-sách kinh-tế chủ việc khuyến khích các công cuộc của tư gia để mở mang cuộc sinh thực lên, một cái chánh-sách thuộc-địa chủ việc khai thác các tài-nguyên, cho mẫu-quốc cũng có phần lợi vào đấy; một cái chánh sách xã-hội, chủ việc cải lương cho được tiến-bộ.

Các nhà công-hòa không nên nghe những chánh-đảng tự phụ rằng mình sẽ gây nên một cuộc cải cách trong nước hoặc là phá-hoại cái quyền sở hữu của cá nhân. Nước Pháp đương lúc rực rỡ về cuộc chiến-thắng này, và từ khi hòa-nghị Francfort bãi đi, bờ cõi lại được toàn vẹn như xưa, nhưng nhân-dân tổn hại mất nhiều, mà đất cát lại lắm nơi bị hủy hoại, thì tòa Nội-các chỉ định ninh có một điều là thờ nước Pháp mà thôi. Nước Pháp được chiến thắng nhưng không có ích kỷ. Nước Pháp không có mơ mộng cái bá quyền bao giờ. Nước Pháp chỉ mong ước có sự hòa bình, sự trật-tự và sự tự-do mà thôi. Trước nhất ta hãy nên giữ gìn lấy sự ích lợi của nước Pháp thì ta mới biết giữ gìn sự ích lợi của Âu-châu vậy.

Khi nào hòa-nghị thi-hành đúng các khoản thì nước Pháp sẽ làm gương đại lượng trước cả các nước. Nước Pháp không có muốn lấn-áp đến cái chủ quyền của các quốc-dân, dẫu các quốc-dân ấy lớn hay nhỏ cũng vậy, và bỏ không những tư-tưởng cao-thượng bấy nay làm cho nước Pháp được hùng-cường, được vẻ vang. Nước Pháp chiếm lấy của bảo-chứng của kẻ có nợ nước Pháp mà trây lười không chịu trả nợ, thiên hạ không thể lấy việc ấy mà tạo đặt nên những điều kia liếng nọ. Nước Pháp sẵn lòng điều-đình với các nước mà giải quyết cái vấn-đề bồi khoản với cái vấn-đề binh an. Hễ nước Đức trả nợ, thì nước Pháp rút dần quân ở hạt sông Rhur về. Không khi nào nước Pháp tin lời hứa hão, mà bỏ qua bảo-chứng được. Song nước Pháp mong rằng nhờ có cái nhà giám định, việc ấy có thể chóng giải-quyết được. Giả thử một nước nào muốn làm biến đổi hẳn cái trật-tự ở Âu-châu, và chiếm lấy các tỉnh xưa kia bị lao-lung trong vòng nô lệ, chắc là tất cả các dân-tộc đều phải bất bình về việc ấy. Trong khi ấy nước nào đứng lên ngăn đường của cái nước tàn ngược ấy, tất là khắp thế-giới ai cũng phải ngợi khen vậy.

Giống cua bè ăn chết người

Tấm ảnh này là hình con cua bể, cứ như lời người ta nói thì giống cua này ăn vào chết người.

Giống cua này, 2 cái càng thật to tướng; cái hình con cua trong tấm ảnh này, là đã bể mất càng rồi; trong tấm ảnh này có chụp được một cái càng của nó.

Cứ như lời bọn ngư-nhân miền duyên-hải thì giống cua-bể này ít có lắm.

Xin xem thời-sự ở mục Quảng-bình.

Tin Trung-hoa

Ngày 22 Mars 1924

Việc xử-trí tỉnh Phúc-kiến

Ở Bắc-kinh tiếp luôn mấy cái giây thép khiếu oan của Vương-vĩnh-Toàn và xin chánh-phủ Bắc-kinh mau đem quân bắt tội Chu-âm Nhâu, vì thế cái lệnh cử Chu làm bang-biện quân vụ tỉnh Phúc-kiến lại tạm hoãn lại.

Việc Trung Nga thiết-lộ

Ngày 13 mars, nội-các quyết nghị cứ nhận thuê người Nga, giao cho ngoại giao bộ chiếu hội với chánh-phủ Nga, và thông báo cho các tỉnh, để định việc ký điều ước sau này; còn việc khởi biện đường xe lửa sẽ giao cho Cố-duy Quân hiệp sức với Vương-chánh-Đình; nhưng nghe đâu chánh-phủ Pháp đối với cái vấn-đề Trung Nga thiết lộ, có ý không bằng lòng, chắc sau cũng còn sinh sự lôi thôi.

Nghị-viên sang Thiên-tân chức thọ Đoàn-kỳ-Thụy

Ngày 13 mars, nội các tan hội rồi, nghị-viên nhiều người sang Thiên-tân chúc thọ Đoàn-kỳ-Thụy, nhưng nghe đâu Đoàn đều từ-tạ không tiếp ai cả.

Ngô-bội-Phu triệu Nhan-huệ-Khánh

Ngô bội-Phu đánh giây thép triện Nhan-huệ Khánh sang Lạc-dương để bồi đầu đuổi việc kim-phật-lang.

Chánh-phủ Pháp đối với việc kim phật lang

Có tin đồn rằng trước khi vấn-đề kim phật-lang chưa giải quyết, chánh-phủ Pháp không dự nghị việc quan-thuế.

Thưởng-diệu-Khuê vận-động làm chức quân-vụ tổng-giám

Thưởng diệu-Khuê được Vương-dục-Chi giúp sức, muốn vận-động làm chức quân-vụ tổng-giám

Công-sứ Nhật kháng-nghị về khoản tiền thu nhập ở đường xe lửa Giao châu

Công-sứ Nhật kháng nghị rằng chánh-phủ Trung-hoa đem khoản tiền thu nhập ở đường xe lửa Giao-châu cầm đi để vay tiền làm quan phí.

Tài-chánh của chánh-phủ Bắc-kinh

Vương-khắc-Mẫn vì quân đoàn và cảnh-binh đòi lương gấp quá, định lấy vài mươi vạn đồng chi về quân-phí, còn tiền kinh-phí về các việc hành chính hãy tạm hoãn lại.

Tin Đông-g ang

Mấy hôm nay, liên quân hết sức đánh quân đội Trần-quỳnh-Minh; Trần thua lui về C ừng-hải: liên-quân lại duổ theo. ở Chừng-hải hiện lại khởi cuộc chiến-tranh to.

Tin Dương-hy-Mẫn

Dương-by-Mẫn (Đông-giang quân tổng tư lệnh) trước vì đau cáo về dưỡng bịnh ở Sa-đầu, có tin rằng bây giờ đã bình-phục, độ giám bảy ngày nữa, lại sang đốc chiến ở Đông-giang

Lưu-chấn-Hoàn cử Lý-hải-Vân và Chu-trạch-Dân

Lưu-chấn-Hoàn cử Lý-hải-Vân làm đệ tứ-tập nhị sư trưởng, Chu-trạch-Dân làm đệ thập tứ sư-trưởng, chiêu mộ quân sĩ, đồn tích lương thảo, dự bị việc cử binh về đánh Bắc-kinh. Tôn-Văn y theo. Lý và Chu đã nhận chức.

Quốc-dân thường-thức

Cách chế rượu bâng cà-phê (Ratafia de café)

Cà-phê rang, nghiền rập ra. 5 0 grs.
Rượu mạnh (eau de vie 78°) 3 480 —
Hai thứ đó ngâm vào với nhau trong 8 ngày, như ta ngâm rượu thuốc vậy. Đoạn rồi hòa lẫn vào:

Đường trắng.	625 grammes
Nước lã.	625 —

Quấy cho đều với nhau, để cho lắng xuống, rồi lấy rây lọc.
Lọc xong đóng vào chai để dùng.

Cách hòa hợp đồ kim-khí giả vàng (Alliage imitant l'or)

5 phần. . . .	đồng (cuivre)
2 phần. . . .	bạch-kim (platine)
2 phần. . . .	thau (laiton)
1 phần. . . .	bạc (argent)
1 phần. . . .	kền (nickel)

Từng ấy thứ hòa hợp với nhau, thành ra một loài kim giống như vàng vậy, cũng đồ đẹp thế, cũng bóng nhoáng thế, cũng có thể chế tạo ra các đồ nữ-trang, không khác gì vàng thật.

VĂN UYỂN

Văn tế vợ

(Tuần tốt khốc)

Ba vạn sáu nghìn ngày ở kể mấy, cuộc trăm năm khôn vẹn vẽ với tình chung;

Mười ngày và ba tháng là bao, ruột chín khúc luống dìu dan vì nghĩa cũ

Bằng khuâng kẻ khuất với người còn chành mảng đường kia chúng nỗi nọ.

Nhớ bà xưa, nhân hậu m't niềm, phong lưu trải thú.

Miền Hoan-quận theo đòi việc nước, vẹn phong-cầm nối nhịp lúc đầu xanh;

Chốn Bắc-thành xui giục tấc tiên, tơ nguyệt lão nhuộm nên màu chỉ đỏ.

Con chồng âu yếm, chẳng đeo mang mà cũng lối lòng da;

Lũ cháu thơ ngây, ngoài bồng dắt nhưng thấm trong máu mủ.

Lòng những ước dìu hiền rể thảo, nào tơ xe, nào tóc kết, sum vầy cho phận gái duyên trai;

Tay gây nên các tía lẫu hồng, cũng dây dọc, cũng tòa ngang, vẻ vang với quê nhà đất tổ.

Gương tợ tuyết tám tuần còn mẹ, tuy tỉnh thành mà quê quán, ba xoán tấc cỏ, trong từ-vi dám chút đơn sai;

Nếp cân đai mấy độ theo chồng, từ Bình-định đến Phú-yên, một chén trăng thu, ngoài tòa tỉnh mọi chiều yên đủ.

Tuổi bính tuất ba mươi tám lẻ, những ước mình thêm thẹ bạc, phận liền bồ chưa trả nợ trần duyên;

Năm qui-hợi mười bốn tháng hai, nào ngờ cảnh rạng giấc hồ, cuộc dâu biển bỗng dồn cơn sóng tố.

Ôi thương ôi! nước chảy hoa trôi, cây tàn lá rụi!

Khúc ca bồn nào giục gió đưa, chức xuy cân ai nhen lửa đỏ!

Một tiền định số còn lật lừa, áo cỗi nay sao vội lìa mình!

Hai ông tơ duyên khéo lỗi lầm, dây đứt nối bỗng đâu nhân nhỏ!

Tưởng lại thuở tay cầm thước mực, nào cửa cao, nào nhà rộng, nào ngôi lợp, nào tường xây;

Sao bây giờ mặt vắng phấn sơn, để rượu lạt, để trà phai, để gương mờ, để tranh úa!

Trách con tạo bẹp hồi chi mấy tá, gửi cơ phu trong một kiếp, giọt máu đỏ cõi trần chưa mấy chút, cảnh phi thiên nào vội bước trong trăng;

Hỡi ông xanh ghen ghét nỗi đâu đây, vàng chiếu chỉ trên chín lầu, giấy tương vàng lộc nước hãy còn đào, ngôi mạng-phụ chưa chút ơn dưới gió!

Mẹ còn đó, chồng còn đó, anh cả anh hai đương còn đó, thấy đây-đình mà dạ luống bàng khuâng.

Vườn còn đây, nhà còn đây, chăn loan gối phượng hãy còn đây, nhìn cảnh vật khiến châu rơi lệ chỗ,

Ngao ngán nhẽ, gái mẹ thấy hai gã, ngó em sau riêng tủi chị bo-vơ,

Dâu cha mẹ ba còn, trông chị trước lưỡng lòng em tủi hổ!

Sao chẳng rốn lì nh ền tháng nữa, thong thả trả lan rượu cúc, cuộc ban y cho thỏa lúc thần hôn?

Sao chẳng chờ đôi tháng về sau, thảnh thơi nhịp bắt cầu đàn, xiêm nghề vũ mới đành duyên hội-ngộ?

Nếu Vương-mẫu có phương bắt tử, nào ống truyền-thanh, nào dây điện-báo, tin gió ngàn trùng thấu đến, xa xôi đâu quản nước cùng non.

Dẫu Hằng-nga có thuốc trường-sinh, nào tâu phi-đình, nào quả khinh-cầu, phương giới muốn dặm tìm đi, tốn kém bao nài công với của.

Đành cơ tạo h a sinh làm vậy, nghĩ sự vuông tròn đã mấy kẻ, hát như không mà khóc cũng như không;

Song cuộc đời duyên nợ chỉ đây.. (?) khó thì có mà vinh thì chưa có.

Thôi thế âm dương nghìn nẻo khác, may mắn nhẽ hầu ông chữa suối, thì tuổi mẹ già nua, duyên con rạng cả, nỗi hân huyên nên trót ngỏ bày;

Rồi đây kim cổ chia đường, nhẹ nhàng thay sấp chị ba sinh, thì đoàn con vẹn vẻ, lũ cháu lửa khôn, bề gia thất tấc niềm gửi tỏ.

Ngày qua tháng lại, tấm sắt son luống nhủng phủ phàng;

Bể rộng non cao, lời vàng đá biết đâu gần bỏ.

Ba tấc mới là trăm năm cũ, nghĩa trước sau khôn xiết nỗi nguồn cơn;

Chín từng đen, đưa một sợi vàng, thinh ân ái dễ biết đâu bảo bổ.

Nay đã đến tuần tốt khốc, biết lấy chi gọi chút vi thành?

Thôi đành cái phận qui chân kể sao xiết những lời tư mộ.

Vẫn vải hàng tạo thảo, cuộc bày nào nên nỗi chi đây?

Rượu ba chén đầy vơi, hồn thiêng họa thấu chăng hay nọ?

Ôi thương ôi!

Giáo-sử, Bùi-Khai sao lục.

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

Âu-châu điện-tín

VÔ-TUYẾN ĐIỆN

Bordeaux, ngày 1er và 2 Avril 1924

Thủy tai ở nước Tây-ban-nha

Báo *Journal* đăng tin rằng trong khi một chiếc ô-tô chở thuê đi qua một cái cầu trên sông Guadalquivir, thì cầu đổ xuống sông. Cả ô-tô cùng 200 người đứng trên cầu xem nước đều bị rơi xuống sông. Hiện đương cứu vớt.

Nước Ý với hội Vạn-quốc

Báo *Matin* đăng tin rằng M. Mussolini sẽ đến dự kỳ đại hội-đồng của hội Vạn-quốc ở Genève.

Cái án phẫn quốc ở Bavière

Ludendorff được trắng án, Hittler phải án 5 năm đầy trong một cái thành kín, và 200 marks tiền phạt.

Khi nào chịu án được sáu tháng, thì sẽ được đổi án làm án treo.

Cuộc bay vòng thế-giới

Báo *Matin* báo tin rằng chiếc máy của người Anh bay vòng thế-giới, vì hỏng máy phải đỗ xuống ở Corfou.

Cavite, ngày 29 Mars 1924

Người Phi luật-tân ở đảo Honolulu

Tin Honolulu. – Có tin rằng 10.000 người Phi-luật-tân làm việc ở mười một cái trại mía đã trù tính mọi việc để đến ngày 1er avril thì đình-công. Còn ở các đảo khác người Phi-luật-tân định cũng đến trại, nhưng ai nấy định khoanh tay không làm việc. Họ định đình-công để yêu-cầu một ngày tiền công được hai đồng và một ngày làm việc tám giờ. Các chủ trại có công-bố rằng họ không sợ gì cả và họ bảo có lẽ thợ thuyền không đình-công được vì đại đa số thợ thuyền không ưng thuận việc ấy.

Cavite, ngày 31 Mars 1924

Hỏa tai ở Phi-luật-tân

Tin Manille. – Cháy ở miền Nipa. Tổn hại độ 5 vạn pesos.

Vô-tuyến điện-thoại ở tháp Eiffel

Tin New-York. – Ở Catham (Hoa-kỳ) người vô-tuyến điện-thoại ở tháp Eiffel gửi đi trong hơn một giờ đồng hồ. Xưa nay chưa bao giờ ở đấy nghe được lâu như thế.

Gió bão dữ dội ở Hoa-kỳ

Tin Kansas City. – Gió bão chết mất chín người. Người bị thương có tới từ 75 đến 100 người. Số tổn hại có tới hàng mấy trăm nghìn dollars. Nhiều miền ở Oklosma, ở Kansas, ở Texas, ở Missouri và ở Illinois bị hại. Ở Shawneokia ngày hôm qua có 8 người chết và 7 người bị thương.

ĐÓNG CỬA ĐỤN ĐI ĂN MÀY

Mới đây một người Do-thái tên là Alter Turkitis đi ăn mày ở Londres bị bắt giải đến tòa án. Khám trong quần áo bẩn thỉu rách rưới của người ấy, thấy trong một cái túi khâu kín vào một nơi, có 140 livres, nên sở cảnh-sát lại nghi là hắn ăn cắp tiền ấy của ai. Hắn nhất định thề là không phải của ăn cắp, nhưng không ai tin lời hắn là thực. Sau một người mặt-thám trông thấy hắn, liền nói :

Tiền ấy có lẽ là của hắn thật. Hắn giàu chứ không phải nghèo đâu. Nhưng hắn thích đi ăn mày thì hắn đi đó thôi. Người mật-thám kể chuyện rằng : Mới đây hắn cưới con trai rất [illegible] định, ấy thế mà trong khi đương làm lễ ở nhà thờ, hắn bỏ hai họ và khách khứa ở đấy, trốn về nhà lúc nào không biết, rồi bỏ quần áo lịch-sự mà ăn bận quần áo rách rưới, và làm cho dáng bộ khác hẳn đi, không ai biết nữa, chạy đến ngồi ở cửa nhà thờ ngửa mũ mà ăn mày ngay với những người đến dự lễ cưới.

Alter Turkitis nghe người mật thám nói thế, chẳng cãi điều gì.

Sau tòa án phạt 25 livres về tội ăn mày trái phép thì anh ta kêu-la hình như phải tội tùng xẻo vậy.

Anh Do thái ấy rõ thật đóng cửa đụn đi ăn mày.

Cuộc thi thơ

Của Ngô-tri-Quyên nữ-sĩ

MMCXXIX

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Không-miếu xem nay vẫn kính sùng.
Dưỡng cột có phai màu Lý-Mộc,
Tượng bia không nhạt vẻ nho-phong
Tệ quân chưa để quảng đông Nhị,
Mộc đạc còn nghe vẳng ngọn Nùng.
Ngoài cửa gió Âu tuy khắp thổi,
Đông-Chu thời-đại vẫn riêng trong.

Hoàng-văn-Điều
Làng Mỹ-độ, Bắc-giang

MMCXXX

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Từ khi chung linh hội mạch đồng.
Bia đá minh danh người hiếu nghĩa.
Bảng vàng nức tiếng bậc hiền công.
Non Nùng nước Nhị nhìn ngày biển,
Cửa Khổng sân Nhan vĩnh thế phong.
Văn-miếu lửa nhang chung cổ tại,
Hiền nhân đủ mặt khắp tây đông.

Phùng-văn-Thành
103, Rue Sarrault, Vinh

MMCXXXI

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Miếu mạo ngay-ngà cõi Việt-đông.
Đạo đức vẫn còn nề-nếp cũ,
Văn-chương chưa mất khói hương [chung.
Khuê-tinh sáng đọi in dòng Nhị,
Vũ hóa chan hòa khắp núi Nùng.
Đứng giữa dòng trong nêu cột đá,
Biết bao Tấn, Hán vẫn tôn sùng.

Nguyễn-huy-Đôn
Làng Hoàng-mai Hà-đông

MMCXXXII

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long.
Văn-miếu nay xem vẫn nức lòng.
Sự tích bốn ông bia đá vững,
Xuân thu hai tiết nén hương xông.
Lòng văn cử tử nên thay mới,
Đạo học chân nho quyết phải dùng.
Thanh khí bảo nhau mau tấn tới,
Trứng rồng lồi lại nở ra rồng.

Phan-văn-Hành
87, Rue des Pipes, Hanoi

MMCXXXIII

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Văn-miếu kia ai có biết không ?
Đời Lý xây nên đàn trở đậu,
Màu nho tô khắp vẻ non sông.
Tôn-nghiêm nhất cả vùng Nùng Nhị,
Tinh túy thành ra thói Lạc-Hồng
Nọ gác Khuê-văn vẫn cao tỉnh,
Mới hay Khổng-giáo thực vô cùng.

MMCXXXIV

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Hậu Giám kia kia có miếu chung.
Nền Lý giờ đưa hương thánh đạo.
Bia Lê trăng đọi dấu nho-phong.
Quốc hồn gợi tỉnh dòng Hồng-Lạc,
Văn-hóa tô nên vẻ Nhị Nùng.
Can tỉnh vẫn còn riêng một chỗ,
Chẳng ai là chẳng biết tôn sùng.

Lương-văn-Bao
83, Avenue du Grand Boudha, Hanoi

MMCXXXV

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Vệ đạo ai ai cũng một lòng.
Cửa Khổng sân Trình chưa nhuốm bụi,
Sông Thù dòng Tứ vẫn còn trong.
Dõi đời quốc-tế theo khuôn phép,
Khắp chốn Lê dân ngửa kính sùng.
Tuần bỉ hết rồi tuần thái tới,
Đạo ta chắc hẳn rạng vừng đông.

Nguyễn-như-Thủy
137, Rue Đông-kiều, Hải-dương

MMCXXXVI

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Cổ-miếu xưa nay vẫn kính sùng.
Gác Phượng Khuê-văn cao chót vót,
Rừng Nho Khổng-đạo rộng mênh-[mông.
Cương-thường nếp cũ còn chưa mất,
Văn-học nghề xưa biển phải thông.
Trải mấy xuân-thu gương tỏ rạng,
Kia ai qua Giám nhớ cùng mong.

Lê-văn-Chính
111, Ru. du Coton, Hanoi

MMCXXXVII

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long.
Nền cũ xưa nay vẫn kính sùng.
Miếu Khổng oai lừng nơi đất Á,
Nhị Nùng chẳng hổ với trời Đông.
Xuân thu biết mấy hương còn đượm,
Thế-kỷ bao phen lửa vẫn nồng.
Cơ-chỉ hãy còn theo lối cũ,
Bao người Nam-Việt chẳng soi chung.

Phạm-văn-Chung
108, Phố hàng Bông, Hanoi

MMCXXXVIII

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Thánh miếu ghi từ Lý khởi công.
Giám trụ xây nên tòa phù-mỹ,
Nho tôn vẻ hết dáng ôn cung.
Phong sương dù trải qua cung đoái,
Trở đạo càng thơm ngát cõi đông.
Còn Nhị còn Nùng còn miếu ấy.
Hỏi người tân-học mến hay không ?

MMCXXXIX

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long.
Miếu mạo xây nên đẹp lạ lùng.
Lồng-lánh cung-tường hơn nước Nhị
Vững bền đồng vũ sánh non Nùng.
Tượng bia xưa tạc từ đời Lý,
Công đức nay ghi khắp cõi Đông.
Hỏi khách tân trào ai đó nhỉ ?
Vô tư thánh đạo phải hay không ?

Ngô-gia-Thụy
Làng Tam-sơn, Bắc-ninh

MMCXL

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Thánh-miếu còn ai kỷ-niệm không ?
Phù-mỹ nền xưa lòng nước Nhị,
Cao-kiến nếp cũ vững non Nùng.
Tổ-tương nghiệp cả còn ghi dấu,
Hoàng-tộc nòi khóa mãi nhờ công.
Nhắn nhủ A B làng học mới,
Đạo chung nên phải kính tôn chung.

Ngô-gia-Tự
2, Route de Huế, Hanoi

Tin Saigon

Ngã xe hỏa

Chiều 29 mars, hồi 3 giờ, câu con trai ông đốc-học trường Gia-định là Goupillon Georges, ngồi xe hỏa g[illegible] bay cái mũ, thò tay ra đỡ, chẳng may trượt chân ngã gãy mất một cái xương quai xanh bên tay phải.

Kỷ-niệm các cựu học-sinh trường Chasseloup Laubat tử trận tại Pháp

Sáng chủ-nhật, tại trường Chasseloup Laubat đã làm lễ kỷ-niệm đặt một tấm biển kỷ-niệm các cựu học-sinh trường ấy là MM. Trần-thanh-Can, Hà-văn-Nhanh, Dương-văn-Ngo, Trần-ba-Sao, Bùi-huy-Thanh thác tại đất Pháp trong khi chiến-tranh. Tấm biển ấy là của các cựu học-sinh trường Chasseloup Laubat đem cúng.

Các vị giáo-sư và gia-quyến những người tử trận cùng các quan chức đến dự lễ đông lắm. M. Nguyễn-văn-Thình y khoa bác-sĩ, và một người học-sinh trường ấy cùng M. Roland Dorgelès là bạn quan ba tàu bay Đỗ-hữu-Vị có đọc diễn-văn.

Cọp xé đứt tay áo

Chiều 26 mars mới rồi, M. Gautherot vào vườn Bách-thú chơi, lại gần chuồng cọp lấy tay đùa với một con cọp già. Được một lúc thì con cọp cái ra vồ rách ống tay áo bên phải và đứt cả tay.

VIỆC HANOI

Thời-tiết

7 giờ 26 độ
15 giờ 31 độ

Lịch ngày mai

Dương-lịch

Thứ năm, 3 Avril 1924
3 Richard

Âm-lịch

30 tháng hai, năm Giáp-tí
Ngày Nhâm-tí
Hành Mộc Sao Khuê Trực Thu.
KỴ Quyết thủy, Vấn-lộc.

NGHI : Quan-kê, Lễ-tế đầu. Mộc-dục. Tiếu nhân. Lập khoán, Giao-dịch. Nạp tài. Tài chẳng.

Giá bạc. — Kể từ ngày 2 Avril 1924, giá bạc ở kho Nhà-nước định là 9 80.

Thị giá quốc-trái — *Ngày 2 avril 1924* 3% 55,20. 3% Thứ hoàn vốn dần 65 25. — 4% 1917 58.50. — 4% 1918 57.80. — 5% 1915 1916 68.30. — 5% 192 86.60. — 6% 1920 82.22.

Tin tàu. — Tàu *Chambord* ở Pháp sang tới Saigon ngày 2 avril 1924, hồi 1 giờ sáng.

Quan Toàn-quyền đi công cán

— Tối hôm nay, quan Toàn-quyền sẽ đi chuyến xe lửa riêng hồi 8 giờ 34, chạy Laokay để lên Vân-nam-phủ.

Còn cuộc hành-trình của ngài tại Nhật-bản thì dại-khái như sau này :

M. Motsuoka là đại-lý bộ Ngoại-giao của Nhật bản nay mai sẽ trở về Đông-kinh, rồi đến quan phó quản-lý Văn-phòng Damiens cũng sang theo để cùng với quan Đại-sứ Claudel và chánh-phủ Nhật-bản quyết-định về chương-trình cuộc hành-trình của quan Toàn-quyền thế nào.

Lại có một phái-bộ Kinh-tế nữa ở Haiphong sẽ khởi-hành vào ngày 16 hay 17 avril, đi Hongkong, Shanghai, Kobé và Tokyo, chừng ngày 5 mai thì tới nơi. Phái-bộ Kinh-tế có quan Thương-chính tổng-trưởng Kircher, MM. Grawitz, Porchet, De la Pommeraye là hội-trưởng các phòng thương-mại Hanoi, Haiphong và Saigon, Dupuch chánh tòa coi việc giao-thiệp với các báo-quán tại phủ Toàn-quyền.

Còn quan Toàn-quyền thì sẽ cùng với quan chánh quản-lý Văn-phòng Chatel, quan ba tàu Bernard ngày 28 avril xuống tàu *André Lebon* tại vịnh Hạ-long, tới Wosung ngài sẽ sang tàu *Jules Ferry* đi Kobé chừng 6 hay 7 mai thì tới nơi. Quan Toàn-quyền ở Nhật chừng 15 hay 20 ngày.

Mượn một người bếp tây, hay người bếp ta làm được tiệc. Đàn-bà, đàn-ông cũng được.

Đến số 57, phố hàng Giấy mà hỏi thăm. 3819

Việc tiêm thuốc trừ bệnh chó dại. — Nay tưởng nên nhắc lại để công chúng biết rằng phàm khi nào bị chó cắn mà hồ-nghi là chó dại, thì phải đi tiêm thuốc ngay.

Lâm như thế là cốt cho cái nọc chó dại cắn với cái thuốc tiêm hai đặng đánh lộn nhau, cho biết đằng nào bắt vào bộ thần kinh trước.

Vì thế cho nên ai bị nọc độc mà lại để chậm-trễ mới tiêm thuốc, thì thật chỉ làm lợi cho cái nọc độc nó lan chóng đi, nhất là ở xứ này là một xứ mà loài chó có nọc độc dữ lắm.

Vậy thì cái cách trừ nọc độc không gì bằng bể khi nào hồ nghi là chó dại cắn, thì lập tức đến ngay sở tiêm thuốc « Institut Antirabique » và con vật cắn đó, dù còn sống hay chết, cũng lập tức giao cho sở Thú-y hay sở Tuần-cảnh.

Lời dặn. Phàm con vật nào dù vẫn giữ gìn cẩn thận, hay vẫn ở quen trong nhà, vẫn âu-yếm chủ (như chó, mèo chẳng hạn), mà bỗng dưng thấy đổi tính đi, thì phải nên đề xa ra cho sở Thú-y thí-nghiệm. Nếu có mà nó cắn ai, thì nên kể vào hạng hồ-nghi là dại được.

Lại phải biết rằng giống chuột rất dễ nhiễm nọc dại, và truyền nọc dại cho loài vật trong nhà rất nhạy.

Tòa án cai-trị. - Tòa án cai-trị đã họp sáng hôm nay tại tòa Thượng-thẩm, có quan Cố-vấn Préau làm chủ tọa.

NỮ-HẢI-TẶC

(Trinh thám tiểu-thuyết)

PHẠM-BÙI-CẨM dịch thuật

Xuất bản lần thứ nhất

Có sửa đổi lại nhiều chỗ

Sách dày hơn 100 trang
Giấy in cực tốt. Sách đóng cực đẹp
Giá mỗi quyển .... 0$30
Tiền cước 0.11

Ai muốn mua buôn, mua lẻ xin gởi giấy cho :

M. BÙI-XUAN-THÀNH

61 - 63 — Rue du Coton — Hanoi

Thuốc xe. — Thuốc xe đặt tại Hà-nội mấy năm trước, sau lại bãi đi, thì nay lại nghe nói sắp sửa đặt lại. Hiện phủ Thống-sứ đương dự thảo bản nghị-định ấy theo như ý quan nguyên Đốc-lý Mourroux. Như vậy thì các nhà có xe bắt cứ là xe ô-tô, xe ngựa, xe tay, nay mai đều phải chịu thuế cả.

Quan Thượng Nguyễn-hữu-Ích được thăng hiệp-tá. — M. Ng-hữu-Ích, chánh nhị phẩm (2-1) tổng-đốc hạng nhì, hồi hưu, quán làng Tây-mỗ, tổng Đại-mỗ, phủ Hoài đức (Hà-đông), nay được đặc cách thăng hiệp-tá đại-học-sĩ (1-2)

Ngạch quan lại. — M. Ngô-mạnh-Nghinh, hậu-tuyển tri-huyện, trợ-tá huyện Đông-anh (Phúc-yên), nay đổi lên tòng sự tại tỉnh Phú-thọ.

M. Vũ-dung-Hướng thừa-phái hạng năm, châu Yên-lập, nay kiêm việc lục-sự tại tòa án đệ nhất cấp châu ấy.

M. Phạm-mạnh-Đoan, thừa-phái huyện Vũ-tiên (Thái-bình), nay được tư chức.

M. Vũ-duy-Thanh, nhị-trường, quán làng Bạ-lãng, phủ Thường tín (Hà-đông) đã trúng tuyển kỳ thi thừa phái năm 1922, nay được thưởng tùng cửu-phẩm văn-giai (9-2) và bổ đi thừa phái hạng năm huyện Vũ-tiên.

Ngạch Học-chính. — M. Lê-hữu-Phúc, giáo-học tập-sự bực thành-chung tòng sự tại nha Học-chính Đông-pháp nay được thăng giáo-học hạng tư.

RẠP CHỚP BÓNG PALACE

Chương-trình từ thứ tư 2 đến thứ bảy 5 Avril 1924.

THỜI-SỰ

Chuyện LE RACHAT

Hi-kịch rất hay, có 5 phần
Do *Dimitri Buchowitzky* bày cảnh
Có Mlle *Pola-Negri* diễn.

Sau phần thứ hai chuyện
LE RACHAT thì entracte

Bán đất tại tòa án. — Sáng hôm qua, tại tòa án Sơ-thẩm xét về việc bộ, đã bán khu đất của các trẻ con vị thành niên của M. Bunel, chừng 1200 thước vuông ở đường Félix Faure. Đặt giá là 5000 đồng. M. Sarai-thé là y-khoa bác-sĩ mua được giá là 5010 đồng.

Cái mưu kế của đứa gian-nhân. — Ít lâu nay những quân du-thủ du-thực ở thành-phố ta mới xuất hiện ra một cái mưu kế rất điệu để lừa người lấy của, trong nói ra đây để các người khờ dại lơ-đễnh và nhất là những người nhà quê ra tỉnh buôn bán nên biết trước mà giữ gìn tiền bạc đất trong người cho cẩn-thận.

Số là hôm kia, vào hồi 12 giờ rưỡi trưa, có một người nhà quê trạc độ tứ tuần có lẻ, khăn áo chỉnh chạc, tay xách tay-nải, đang đi lững thững ở phố Phủ doãn thì có hai đứa gian-nhân, ăn mặc quần chúng áo dài, trông bánh bao chính cuộn lắm ; chúng cứ đi theo sau chân người nhà quê lấy (dáng chừng chúng biết người nhà quê có tiền bạc gì chăng nên chúng

(Còn trang thứ ba, cột thứ hai).

Số 8

BẠCH-TUYẾT LƯU-NGÂN

(Ngôn-tình tiểu-thuyết)

Truyện một cô nữ-sĩ người nước Anh, học rộng tài cao, khinh thân trọng nghĩa, cảm cái ơn tri-kỷ của người yêu, mà chịu đem da thịt mình ra cho người thích chữ dầu máu rơi thịt nát cũng chẳng quản gì đến thân. Cái nghĩa-tận hiệp-cốt của cô, thật đáng-cô mỹ nhân chưa ai bì kịp. Chuyện chép rất lý kỳ, vậy xin dịch ra để cống hiến các bạn độc-giả.

PHẠM-BÙI-CẨM dịch-thuật

Bấy giờ chàng còn đang trọ ở một nhà khách sạn, trong bụng tuyệt nhiên không có nghĩ gì đến cái món di-sản của Mễ-nhân cả, duy chỉ nghĩ mà ái ngại thay cho Áo-cổ Tư-đức. Chàng nghĩ Tư-đức thật là một người có đức tính tự-kiên, nhưng chẳng hay còn cải tà học thế nào ta chưa được rõ. Nghĩ vậy bèn đi mua một quyển Thệ-ngôn về đọc, thì thấy văn-chương rất là bình dị, mà cảm động lòng người không biết dường nào, càng đọc càng thấy có hứng thú. Đọc xong tấm tắc khen rằng :

Danh bất hư truyền, nàng quả thực là một bậc kỳ-tài trong thiên hạ.

Thấu-tư đang lúc thiếu-niên anh tuấn, văn chương nào chịu kém chi ai, thế mà đọc đến cuối sách Thệ-ngôn này, chàng phải tấm tắc khen thầm, đem lòng hâm mộ, coi vậy thì đủ biết Tư-đức cũng là một bậc thông minh tuyệt thế vậy.

Thấu-tư đọc cuốn sách ấy rồi, ngẫm nghĩ càng say vì nết, càng yêu vì tài, lại nhớ đến cái khéo thu-ba của nàng hôm trước, lại ngại bụng ta bị thúc-phụ ruồng rẫy, cũng qua cũng là vì nàng. Nghĩ vậy bèn quyết chí đi tìm cho thấy mặt. Thế mới biết :

Cho hay là thói hữu tình.

Đố ai gỡ mối tơ mành cho xong !

Thấu-tư vừa lững thững bước ra khỏi cửa, bỗng gặp người thư-ký bị đuổi hôm trước, mới hỏi thăm tin tức Tư-đức rồi nhờ người ấy đưa đi. Đến nơi gõ cổng, con tiểu-tỳ chạy ra mở cổng, thấy khách lạ không biết là ai, chỉ nói một câu :

— Cô tôi có nhà.

Rồi chạy biến đi đằng nào mất, Thấu-tư đứng ngoài nhòm vào, thấy Tư-đức trên đầu bịt một cái khăn thâm, hai mắt sưng bằng hai quả nhót, Thấu-tư thấy vậy, lấy làm ngạc nhiên. Bấy giờ nước ở đâu ồ, nhỏ xuống đất thành thoi, Tư-đức nghe tiếng giật mình đứng dậy chạy ra, trông thấy Thấu-tư thì ngơ ngác dường như không từng quen biết bao giờ.

Thấu-tư nói :

— Đường đột thế này, thật là không phải lắm, dám xin nữ-sĩ cũng lượng thứ đi cho. Tôn-tỷ thấy khách đến thì đủ biết Tư-đức cũng là một bậc thông minh tuyệt thế vậy.

Thấu-tư Mễ-nhân đây.

Tư-đức nghe đến cái tên Mễ-nhân thì giật mình kinh sợ, vội hỏi :

— Tiên-sinh ở trong hàng Mễ-nhân đến đây dư ?

Nói đến đây, dường như trong trí sực nhớ đến một việc gì, sau lại thôi không nói nữa.

Thấu-tư nói :

— Dám thưa nữ-sĩ, bỉ-nhân không phải là người trong cửa hàng sách. Bỉ-nhân nay đã cùng với cửa hàng Mễ-nhân quyết tuyệt rồi. Hôm trước nữ-sĩ đến đó, tôi thấy thúc-phụ tôi đối đãi với nữ-sĩ một cách đạm bạc quá, trong lòng tôi thật lấy làm không bằng lòng. Bởi vậy nên bữa nay chúng tôi đến thăm nữ-sĩ, chứ quả không có việc gì khác.

Tư-đức nói :

— Đa tạ tiên-sinh !

Thấu-tư nói :

— Vì việc của nữ-sĩ, chúng tôi rất lấy làm không bằng lòng, có câu ngắn thúc-phụ tôi một hai điều, vì thế mà thúc-phụ tôi giận đuổi tôi đi. Nay nghe nói thúc-phụ tôi lại làm chức-thư lại, để sẵn-nghiệp cho người khác, chứ không để cho chúng tôi nữa.

Tư-đức nói :

— Thế ra vì việc của tiện-thiếp, mà quí thúc-phụ đoạn tình cốt nhục ru ?

Thấu-tư đáp :

— Vâng, cũng có thế thật.

Tư-đức lấy làm kinh ngạc bội phần, lòng riêng riêng nghĩ : Chàng chịu bỏ một cái sẵn nghiệp rất lớn, để thân oan cho mình, nếu vậy thì thật là một cái thủ-đoạn anh hùng của những tay hiệp-sĩ đời xưa vậy. Nghĩ rồi liền nói :

— Hôm ấy tiện-thiếp cũng có khi quá lời, là vì khi đó tiện-thiếp đang có chút việc cần phải tiêu đến tiền. Nếu không, cứ như bây giờ, thì đã chẳng khi nào đến nỗi thế.

Thấu-tư thấy nói vậy, trong ý lấy làm ngờ, liền hỏi :

— Chúng tôi hỏi thế nay thì khi không phải. Chẳng hay nữ-sĩ tiêu việc chi mà cần lắm thế ?

Tư-đức giương mắt nhìn Thấu-tư, hỏi lâu mới nói :

— Tiên-sinh muốn biết tiện-thiếp cần tiêu việc gì, phải không ? Nếu vậy thì xin mời tiên-sinh vào đây.

Thấu-tư ngạc nhiên, không hiểu ra làm sao, Tư-đức đưa Thấu-tư vào nhà trong. Trong nhà cửa đóng tối um, nhờ có những bóng sáng soi vào khe cửa chớp, mới trông rõ trên giường có một đống là là, trùm vải trắng lồm lộp. Tư-đức lật cái vải trắng ra thì thấy một người con gái bé chết nằm đấy, đầu tóc rũ rượi, chính là cái thây Thiệu-mỹ.

Thấu-tư giật mình cả sợ, tưởng rằng chủ nhân mới khách vào nhà trong làm gì, không ngờ mới vào xem một cái thây người chết. Và lại Thấu-tư lần này mới trông thấy người chết là một, cho nên trong lòng lại càng sợ hãi quá chừng.

Tư-đức thấy vậy, bèn xin lỗi mà rằng :

— Kẻ bạc-mệnh này trong khi lo phiền mê mẩn, không nghĩ ra lại dám mời tiên-sinh vào chỗ ô uế này, thực là không phải lắm, cái xin tiên-sinh thứ lỗi cho, kẻ bạc-mệnh này xin vạn cam tử tội.

Thấu-tư hỏi lâu mới nói :

— Thế đấy là ai thế ?

Tư-đức nói :

— Thưa, đó là tiểu-muội của kẻ bạc-mệnh này, sở dĩ kẻ bạc-mệnh này phải đến tả tư ở quán-gia, chính là muốn để chạy chữa cho tiện-muội khỏi chết vậy, không ngờ hôi vay không được, người ốm thấy thế, lợ phiền quá đến nỗi chết. Kẻ bạc-mệnh này thực lấy làm cắn hận vô cùng. Thôi, xin mời tiên-sinh ra nhà ngoài, tiện-thiếp sẽ xin thưa chuyện.

Thấu-tư bấy giờ trong lòng ngậm ngùi khôn xiết, bèn nói với Tư-đức rằng :

— Chúng tôi đến thăm nữ-sĩ, không ngờ lại gặp lúc nhà có tang, tự vấn thật là vô ích quá !

Tư-đức nói :

— Tiên-sinh hà cố cho lúc này, không phải là không may cho tiện-thiếp vậy. Tự hôm qua đến giờ, tiện-thiếp khâm liệm cho em xong, chỉ ngồi một mình một xó, âu sầu buồn bã, khổ não muôn vàn. Bây giờ được tiên-sinh quá bộ đến đây, nỗi buồn cũng khuây khỏa được đôi chút. Giá mà không có cái giấy hợp đồng 5 năm thì cuốn sách của tiện-thiếp mới soạn chắc bán cũng được hơn trăm, có đồng chạy chữa cho em, may ra cũng chưa đến nỗi chết. Nhưng nay thì sự đã rồi, còn nói gì nữa.

Thấu-tư nói :

— Tôi mà sớm biết thế này, thì tôi cũng có thể phân ưu cùng nữ-sĩ. Tôi đề dành cũng được hơn 100 bằng đây.

(Còn nữa).

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

ĐỒNG-HỒ
ĐEO TAY
BỌC VÀNG
Máy mỏ neo,
15 chân-kính
Mặt và kim
cả chất cô-quang
BẢO-HÀNH 20 NĂM
Giá . . . . . 11 $ 50
Bán tại hiệu :
A. PERROUD (Nhà xanh)
39, Phố Paul Ber., — HANOI
2009

SÁN-NHIÊN-ĐÀI

Tối thứ tư 2 avril 1924

THUA CHỊ ĐÀN BÀ

Gian ngoan chẳng lại thực thà.
Mưu sâu thuốc độc ai hòa hơn ai.
Nhẽ giời bảo ứng không sai.
Thấp cơ thẹn mặt làm giải với đời.

Tối thứ năm 3 avril 1924

ĐẬU MÀ THÂN GIAO

Tích này đã đủ tình tứ gian ngoan và bỉ nội ai lạc, từ dầu đến cuối toàn những vai trò đích-đáng cả.

HIỆU
MINH-DƯƠNG
MAI-QUANH TỔNG-CỤC ở
của Bông pháp Yên-thảo công-ty
BÁN BUÔN VÀ BÁN LẺ
CÁC THỨ THUỐC LÁ VÀ XÌ-GÀ
Giáo phố hang Gai số 83

Muốn bán một cái automobile hiệu « Nasch » còn mới và tốt nguyên, 6 cylindres và 7 chỗ ngồi.

Ai muốn mua cứ lại hỏi M. A. FOUI lại nhà số 39, đường Chavassieux ở Haiphong. 3817

AI MUỐN CÓ NƯỚC XUỐI VI CHY NGAY Ở TRONG NHÀ

Ai cũng biết rằng nước xuối Vichy có những tính chất gì, và nước ấy dùng được những việc gì, đau vị, đau thận cùng vô số bệnh khác nữa, dùng nước ấy công-hiệu lắm.

Nhưng đến tận xuối ấy mà phục-thuốc thì tốn kém lắm, vì vậy hiệu bào chế Montès, NHÀ BÀ CHUÔNG có buôn thứ muối Sels Vichy có thứ chai lớn, có thứ chai nhỏ, chỉ bỏ mấy thìa con muối ấy vào một lít nước đun rồi thì có nước Vichy mà dùng, chẳng tốn kém là bao.

Nên đến hiệu bào chế NHÀ BÀ CHUÔNG mà mua muối Sels Vichy.

rinh mò từ đâu không biết). Chúng xem lúc bấy giờ vắng vẻ, cho nên chúng cắm cái ô giương lên, giả vờ để cái gọng móc vào *bài tóc* người nhà quê mà lôi ngược đầu xuống ; chúng vừa lôi vừa nói khôn khéo, dẫn nỗi người nhà quê ngửa đầu lên cho chúng gỡ. Khi ngửa đầu lên thì đã có một thằng đi cùng với chúng, liền thò tay vào hà-bao mà lôi ra một tập bạc giấy rồi tìm đường lẩn thoát mất. Lúc người nhà quê chờ cho chúng gỡ xong, đi được độ giảm bước, lúc sờ đến hà-bao thì tiền đã đi đâu mất rồi. Bấy giờ người nhà quê hoảng hốt, liền nhìn lại tìm thì chẳng thấy chúng đâu cả, mới nghĩ ra mắc phải cái mưu của chúng rồi. Cứ như lời người nhà quê nói thì mất tất cả là 2 đồng bạc giấy, định đem ra để mua hàng, ngờ đâu chúng cuỗm mất sạch cả.

Tân lai cảo

PHỦ-LÝ

Cướp. — Đêm hôm 29 mars, một toán cướp vào nhà tên Hà-văn-Mán ở làng Đông-xá huyện Thanh-liêm lấy mất một con bò. Nhà khổ-chủ thấy động trở dậy bỏ hoản lên thì bị toán cướp chém phải nhiều vết thương. Một vết ở đầu, một vết ở trán và một vết ở vai bên tay trái. Dân làng ra đánh và bắt được một đứa hiện đã giải trình và nhà khổ chủ bị thương đã khiêng lên nhà thương Phủ-lý điều trị. Xem ra vết thương cũng khá nặng.

HƯNG-YÊN

Lời cảm ơn. Chúng tôi có lời cảm tạ các quan, các ông và các bà đã có lòng tử tế mà gửi đồ phúng viếng thân mẫu chúng tôi và gửi thư cùng giấy thép chia buồn với chúng tôi ; trong khi tang gia bối rối, có điều gì nhầm lỗi sơ suất, xin các ngài lượng thứ cho, chúng tôi được đội ơn vạn bội.

Cô ái tử : Chu-duy-Chữ, Chu-duy-Khánh.
Tế tử : Trần-khắc-Cần, Đoàn-đình-Thông, Đoàn-tiệm-Hồng, Nguyễn-văn-Hoài.
cùng gia quyến đồng bái tạ.

BÁN HẠ GIÁ
Giá bán lẻ tại Hà-nội

Thuốc STIC « PARFAITES » mỗi gói. 0p.08
Thuốc STIC « HAVANE » mỗi gói. . . . . 0 . 10
Thuốc STIC « ANGLAISES » (Thanh-hương) bọc vào hộp hàn kín, mỗi hộp hai mươi điếu. . . . . 0 . 20
2697

VIỆC BẮC-KỲ

BẮC-NINH

Cướp. — Hồi 4 giờ sáng hôm 31 tháng ba tây có một toán cướp chừng độ 10 đứa có súng ống vào cướp nhà Lê-tất-Hữu ở làng Tập-ninh, huyện Quế-dương. Những dân đinh ở làng độ đến ứng cứu, thì tên Nguyễn-văn-Mai bị đạn chết, tên Trần-quang-Mạc, Nguyễn-quang-Ruyện, Trần-quang-Vạc bị trọng thương. Bắt được hai tên cướp, còn những đứa trong bọn nó đều thoát cả.

PHÚ-THỌ

Mong có trường học. — Làng Kinh-kệ cũng là một làng văn vật trong tỉnh Phú-thọ, dân sự đông đúc, lắm nhà bảo phú, học sinh nhiều, năm nào cũng được vài người đỗ bằng Sơ-học. Thế mà xưa nay vẫn phải đi học các trường ngoài. Thật là một sự bất tiện cho học sinh lắm ! Vì chỉ những con nhà giàu và học-trò lớn mới tiền lưng gạo bị ra tỉnh học, chứ con nhà nghèo lấy đâu mà học được. Bởi vậy quan trên đã hết lòng cổ-động dân nên làm nhà trường. Thế mà đã hơn một năm, vẫn thấy ngoi lạnh, chưa thấy khởi công làm !

Vậy mong rằng các ông hương-chức kíp khởi công làm trường học, vì là một điều cốt yếu nhất cho bọn thiếu-niên trong dân ta đó.

Bùi-huy-Đan lai cảo

Bệnh sưng màng bọc óc. — Ở hạt Thanh-ba hiện có mấy người mắc bệnh đau màng bọc óc (méningite cérébrospinale) mà đã phải hại ba người chết rồi. Quan thầy thuốc ở tỉnh độ này vẫn lên miền đó chữa luôn, xem chừng những người nào chữa ngay thì cứu được cả.

VIỆC KINH-ĐÔ

Phiên của các quan khoa-đạo tâu nói về việc các quan-lại có lỗi tuy đã hoản bổ công phải truy nghĩ. — Sự thưởng phạt cho quan-lại nhà nước đặt ra là cốt để thưởng phạt cho xứng-đáng và công-bình, thế mà lâu nay hình như có kẻ đã làm cho sai thì mà chưa ai suy xét để chỉnh-đốn lại. Nay các quan khoa-đạo viện Đô-sát có dâng phiến tâu về việc các quan lại có lỗi tuy đã hoản-bổ công phải truy nghĩ. Lời phiến như sau này :

Chúng tôi trông thấy án-kiện gần đây, phàm các quan lại khi tiền-ly có can về khoản gì, trong án đều cho là đã hoản-bổ rồi xin nên khoan miễn. Tức như ngày tháng 7 năm ngoái, về án trọng-tù việt ngục ở tỉnh Bình-thuận, quan án trước là Võ-đôn-Luân là chuyển-ty mà án nghĩ chỉ cho là hoản bổ xin tha lỗi. Ngày tháng 8, cái án Đặng-thị-Theo và Đặng-Xuân ở phủ Ninh-thuận, quan phủ trước là Võ-Hoàng đã thất-xuất lại thất-nhập mà án nghĩ cũng cho là đã hoản-bổ xin tha v. v.

Chúng tôi nghĩ việc chánh trị của nhà nước chỉ có hai điều lớn nhứt là thưởng với phạt, phải cho công-bình chớ không nên thiên-lạm.

Lâu nay quan lại có công lao gì nho-nhỏ mà nên xin thưởng tuy đã hoản-bổ cũng không bỏ quên, mà về khoản xử-phân thì cho là hoản-bổ bỏ qua không hỏi, chẳng là được có một bên.

Hiện nay thái-trang của quan trường Hoàng-đế đều đã rõ. Trong đó cũng có người có sự thanh tích, trước lo hoản-bổ để chạy lỗi, có quyền tư pháp đáng nên kính giữ phép luật để quan trường cho được chỉnh-đốn ; họa may sửa được lòng người mà bỏ cứu cái thời-tệ một ít mới phải. Nếu việc gì cũng ỷ khúc khoan-dung làm thành những sự cô-túc, chúng tôi sợ chẳng những kẻ có tội may được tha khỏi, người khác nghe được lại bắt chước theo, tình-tệ càng lâu càng nhiều, không biết ngày nào cho hết.

Chúng tôi xin về sau các quan-lại có lỗi gì, chẳng hạn tại chức hay là hoản-bổ, nhứt thiết do nha sở-quản chiếu luật-lệ mà nghĩ xử cho công-bình doãn-đáng để đúng phép quan, khiến cho kẻ có tội biết sợ, người không tội lại gắng thêm.

Chúng tôi đã trình quan viện trưởng viện tôi duyệt hợp rồi, vậy dám tấu, n'ư mong Hoàng-đế ban cho, xin hậu-phụng chỉ chuẩn-lục ra để tuân theo.

Khâm-phung châu phê : Khả, cho luật ra mà tuân theo. Khâm-thử.

Ba người cầm máy xe ô-tô bị cách chức. Vừa rồi ở phủ Khâm-sứ có ba người cầm máy xe ô-tô đều bị cách chức. Ba người ấy đã phạm những điều lỗi như sau này : Làm đỗ một cái xe ô-tô chở hàng xuống hồ trong khi đi đường núi ở trên Lào – Kiếm cớ bảo rằng xe hư không chịu vâng lời trên đem xe đi có công việc quan, sau xét lại thì xe vẫn không hư.

– Vì sự trễ nhác mà để cho xe đụng vào người phải bị thương thì đã bị phạt bổng bốn ngày, nhưng đã không chịu phạt lại khẳng khái xin thôi làm, nên mới bị cách chức. Ấy những sự trị phạt nghiêm-thiết mà quan trên đã thi-hành cho các bác cầm máy xe ô tô một cách xứng đáng như thế thì tưởng rõ là một cái gương tốt kẻ khác nên nhầm đó mà bắt chước theo. Hoặc mình là người cầm máy xe ô-tô hay là mình có xe ô-tô mà mướn người cầm máy thì phải nên biết sự nguy hiểm đối với sự cẩu thận của người cầm máy ô-tô rất là quan thiết với nhau, nếu xảy ra vô ý trong một nháy mắt thì đã xảy ra cái hại tầy đình, thế mà thường thấy lắm người ban đêm đánh bạc uống rượu suốt sáng đến mai lại trèo lên xe thì gật gù gật gưỡi đâm xe xuống ruộng xuống sông và đạp người là thường ở các bảo tờ nào cũng thấy « cái nạn ô-tô, cái nạn hằng ngày » ấy chỉ bởi sự sơ suất và sự bất cẩn của các bác vận máy xe, thì phải nên ngẫm vào cái gương tốt đã nói trên mà tu tỉnh lại, hoặc trị phạt cho xứng đáng thì cái nạn ô tô hằng ngày mới giảm được, nếu cứ dung túng những sự lỗi lầy, hoặc là đổ thảo cho lý nọ lẽ kia, thì những người học cầm máy xe càng ngày càng sinh tệ mà tương lai cái nạn xe ô-tô càng ngày càng sinh nhiều, chớ chẳng phải là một điều lầm thường đâu.

VIỆC TRUNG-KỲ

QUẢNG-BÌNH

Giống cua bể ăn chết người. — Giống này so với giống cua ta thường dùng, hình-thù, sắc-tướng có phần khác nhiều. Trên lưng nó hình như vỏ trái mạng-cầu (quả na), hai càng thật to. Vừa đây ở làng cái càng thật to. Vừa đây ở làng Cửa-hà thuộc phủ Quảng-ninh tỉnh Quảng-bình có hai người ăn nó liền chết tươi.

Quan thủ-hiến bản tỉnh Khiếu đại-nhân có tặng bản-báo phóng-viên một tấm ảnh giống cua ấy, vậy bản báo tưởng nên in ảnh nó lên báo ở trang thứ nhất để độc giả đồng-lãm.

Bản báo có lời cảm tạ thịnh-tình của quan bố Khiếu đại-nhân.

TOURANE

Đỡ bớt nỗi phiền. – Thành-phố ta đã hai ba năm nay, đành chịu nỗi phiền bực vì sự khan tiền đồng ; tuy rằng giá bạc vẫn cứ bấy quan một đồng, nhưng nếu thử góp số tiền đồng xứ này lại, có lẽ không được 10 đồng bạc ; bởi thế khắp trong hàng, ngoài chợ, kẻ bán, người mua, đều dùng toàn xu với bạc giác. Và xu cũng không được rồi-rào, nên mỗi giác bạc chỉ đổi được có chín xu rưỡi, nhưng cũng ít khi có sẵn xu, thành ra sự buôn bán ở đây chỉ vì nỗi khan tiền, thiếu xu, mà hóa ra thật lắm nỗi bất tiện. Nhiều khi có giác bạc cầm trong tay, nhưng muốn mua chi đồ ba xu thì rất khó, vì đổi xu không được, mà mua lại phải từ năm xu trở lên, họ mới chịu thối xu, nên phải đành chịu bù it nhiều, để họ thối cho xong ; đôi ba mươi đồng kẽm tiền bù, nếu người khá thì cũng chẳng nệ gì, song chỉ ngặt cho những người nghèo, thật là thiệt hại.

May sao độ vài tuần-lễ nay, ở đây đã có đồng hào năm xu lưu-hành trong hạt, tuy thứ hào mới này phát ra chưa được là bao, song đem số hào mới nhập với số xu sẵn có, thì cũng đã hơi rồi rào, không đến nỗi hiếm xu như trước nữa. Hiện nay giác bạc đổi chưa được đủ mười xu, song chỉ phải bù có 12 đồng kẽm nên sự mua bán cũng nhờ đó mà hơi được dễ-dàng, đỡ bớt nỗi khó khăn tệ hại.

Nhưng cũng còn có điều đáng phàn nàn, là trước kia vì bởi thiếu xu, nên chỉ một giác mới phải đổi chín xu rưỡi, mà sự đổi thiếu này là còn giấu-diếm, vì pháp-luật vẫn cấm-ngăn. Đến như bây giờ đã có đồng hào năm xu mới, xu, hào đã được rộng-rãi, thì tưởng các chủ bàn hàng nên đổi đủ cho mọi người mới phải, chớ lẽ đâu lại bù mãi như xưa. Mong rằng quan trên sẽ lại hạ lệnh bắt các chủ bàn hàng, phải đổi đủ mười xu, thì may cho người nghèo lắm.

Sao nỡ vô tình ? — Hôm nọ một tốp phu đàn bà chở than đá đến chất trước mặt ga, có hai người đẩy cái xe chở than trên đường sắt tony hoay thế nào không biết, mà một người bị xe chẹt nhằm phía dưới bóng, đau quá ngã lăn ra, kêu khóc rầm rĩ cả bọn phu chất than thấy thế đã chẳng chạy đến nưng đỡ, lại vỗ tay cười ầm lên ; chỉ có người con gái cũng đẩy xe là còn đứng đó, song có một mình không biết làm sao được, sau may có người trong ga đi ra, thấy thế mới biểu bắn diu người bị chẹt vào phòng-thuốc trong ga, để cầu cứu chữa ; khi người con gái đất người ấy đi, lũ phu kia cũng không đến đỡ giúp, chỉ đứng trơ mắt ngó, rồi lại đua nhau nói điều nhiều câu rất khá-ố, và reo cười om lên, làm cho người bị chẹt đã đau lại thêm khóc mãi. May khi vào phòng-thuốc, người khán-hộ khám thì chỗ thương cũng nhẹ, bó rịt rồi xem bộ không việc gì.

Đang ghét thay cho lũ phu kia, cũng bạn cùng làm một chỗ, trong khi nguy cấp đối với nhau sao nỡ vô tình.

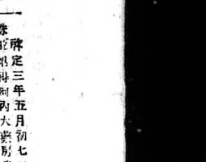
(Xem trang thứ tư).

Rượu bổ-đào:
TONIQUE TONKINOIS
Có tờ chứng-chỉ ban khen của HOÀNG-THƯỢNG

Theo hình tự-nhiên in ra đây, chứ không như có mấy thứ thuốc vẽ những hình lạ, làm trò-cười cho trẻ-con và người có tri khôn thì không ai có thể tin được !

Xin xem-xét và so-sánh cho kĩ kẻo nhầm to !!!

Ngày mồng 8 tháng 7 năm, niên-hiệu Khải-định thứ bảy, tức Nội-các phụng lời châu phê rằng :

Chiếu nay đại thần phòng của MONTÈS qui ông, có chế nên một thứ rượu bổ để làm g ực dụng quo rất hay, đáng nên ga thưởng, trước lạc phê thị giới cho qui được phòng chế-tạo để lỗ hạnh-giá.

Ký. Khâm tứ.

Rượu này đã kê-cứu theo thủy-thổ và tính-chất người phương Đông mà chế ra, cho nên người bản-xứ già, trẻ, đều dùng được cả ! Xưa nay chưa có ai đã dùng mà chê được ! *Giá bán rất rẻ : 2$25 một chai lớn ; từ sáu chai giờ lên sẽ trừ hoa-hồng, tùy theo nhiều ít.*

Bản-hiệu không cần phải vẽ những hình kì-dị làm lạ mắt thiên-hạ và trò-chơi cho trẻ-con, lại kê những truyện khó tin, người có kiến-thức chẳng ai tin được. Đã vậy, giá bán lại đắt quá, mà vị-tất có được công-hiệu cho tính-chất người bản-xứ.

Bào-chế MONTÈS
54, Phố Tràng-tiền, 54
HANOI
Xin xem tiếp theo ở trang thứ tư tờ báo này.

55 98

BÌNH SƠN LÃNH YẾN

(Chuyện một cô nữ-thần đồng mới lên 10 tuổi, mà đã có tài văn-thơ nhả ngọc phun châu, khắp các quan trong tòa Hàn-lâm, đều phải bái phục. Thiên-tử phong cho là « Hoàng-văn tài-nữ » lập lầu kén chồng, lại ban cho một cái roi kim-như-ý, hễ công-tử nào đem hồn-hào xác-láo thì được phép đả-tử. Sau vì một sự kén chồng ấy mà sinh ra nhiều chuyện rất lạ-kỳ.)

NGUYỄN-BỒ-MỤC dịch thuật

.... Số là việc hôn-nhân của con, ta đã định có nơi rồi, tất nay mai người ta cũng xin cưới, vậy nên ta phải tới đây để nói chuyện cho con biết.

Nàng *Lãnh-giang-tuyết* nói :

— Thân-phụ ơi ! Sao thân-phụ lại vội-vàng như thế ! Nếu thân-phụ định gả cho ai thì cũng nên cho con được biết trước. Hiện nay thánh-thượng đã từ-hôn gả con cho một người rồi, thân-phụ nên trả lời cho người kia biết.

Lãnh trung-thư nghe nói thánh-thượng từ-hôn, nên trả lời cho người trước biết thì mới ngẫn người ra hồi lâu, rồi nói :

– Ta đã nhận sính-lễ của người ta rồi, bây giờ còn trả lại thế nào cho được !

Nàng *Lãnh-giang-tuyết* nói :

Không trả lại cho người trước, có lẽ dám trái lời thánh-thượng hay sao !

Lãnh trung-thư nói :

Nếu người ta là nhà thường-dân, ta còn có thể trả lại được, nhưng người ta là một vị hoàng-giáp tiến-sĩ tân-khoa bây giờ. Vả có quan *Đậu* tri-phủ đứng làm mối, bảo ta biết nói làm sao bây giờ.

Nàng *Lãnh-giang-tuyết* nói :

— Dẫu sao cũng phải bỏ đi ! Tri-phủ và tiến-sĩ sao đã to bằng đức hoàng-đế được !

Lãnh trung-thư nghe nói, cau mày nghĩ-ngợi hồi lâu, rồi nín lặng thở dài, bỗ cả rượu mà không dám uống. *Sơn-hiền-nhàn* tướng-công thấy vậy, liền nói :

Tôn-ông chớ nên phiền-não ! may mà cái người được thánh-thượng từ-hôn kia cũng đã có dựa sinh-lễ một nhà, đến sáng ngày mai còn định vào tâu thánh-thượng để xin từ-chối, hoặc-giả thánh-thượng phê chuẩn cho thôi thì thật ổn-thỏa cả mọi bề. Nay tôi dám hỏi tôn-ông : chẳng hay tôn-ông đã nhận sính-lễ của nhà ai thế.

Lãnh trung-thư nói :

— Việc này tôi vẫn nói là tôi không có quyền tự-chủ, chỉ vì quan *Đậu* tri-phủ hai ba lần lửa đối tôi mãi, cứ nói chàng là một bậc đại-tài-tử đã nổi danh-tiếng, khoa này đã đỗ á-nguyên thì khi tiến Kinh thì hỏi, nếu không đỗ hội-nguyên, tất cũng đỗ trạng-nguyên, khiến cho tôi động lòng yêu mến mà thành ra chịu nhận sính-lễ.

Sơn-hiền-nhàn tướng-công nói :

— Nếu khoa này chàng đã đỗ tiến-sĩ, thế thì *Đậu* tri-phủ cũng không phải có lừa dối gì tôn-ông.

Lãnh trung-thư nói :

— Quả-nhiên chàng đỗ hội-nguyên, rồi lại đỗ thám-hoa. *Đậu* tri-phủ dẫn rồi lừa đối tôi, nhưng làm cho tôi lỡ cả công-việc, bây giờ tôi biết xử-trí ra thế nào ?

Sơn hiền-nhàn tướng-công nghe nói, kinh-ngạc mà rằng :

Hộ-nguyên thám-hoa, nếu vậy thì là *Bình-như-hành* rồi !

Lãnh trung-thư nói :

– Phải ! chính phải *Bình-như-hành* !

Sơn-hiền-nhàn tướng-công ngành lại nhìn nàng *Lãnh-giang-tuyết* rồi cả cười mà rằng :

–Thế thì là thật ! La thật ! *Bình-như-hành* chối-từ là đã đưa sính-lễ một nhà ở *Dương châu*, tức là nhà con đó.

Lãnh trung-thư không hiểu vội-vàng hỏi rằng :

— Chẳng hay cớ sao tướng-công lại cả cười và lấy làm một sự lạ lùng ?

Sơn-hiền-nhàn tướng-công nói :

— Tôn-ông không biết rõ. Số là cái người được thánh-thượng từ-hôn kia cũng tức là *Bình-như-hành*, thế thì tôn-ông nghĩ có lấy làm lạ-lùng hay không ? nghĩ có lấy làm lạ-lùng hay không ?

Lãnh trung-thư cùng nàng *Lãnh-giang-tuyết* đều hớn-hở mừng lòng. Đến sáng hôm sau, *Sơn hiền nhàn* tướng-công vội-vàng sai người báo tin cho *Vương-cần* biết. Không ngờ *Vương-cần* vào đến triều-phòng, gặp *Đậu* tri-phủ, cũng đã biết rõ việc ấy rồi, liền báo tin lại cho *Sơn-hiền-nhàn* tướng-công. Hai bên đều lấy làm vui-vẻ. Chỉ có *Yên-bạch-hạm* và nàng *Sơn-đại*, trong lòng vẫn ấy-náy không yên.

Vương cần vào triều đem việc *Đậu-quốc-nhất* làm mối tâu trình thiên-tử, thiên-tử lại càng đẹp lòng mà phán bảo rằng :

— Nếu vậy thì cho *Đậu-quốc-nhất* được khôi-phục nguyên chức và lại phụng chỉ đứng làm quan-mối cho *Bình-như-hành*.

Thiên-tử truyền lập một cái đình-thự thật lớn cho *Yên-bạch-hạm* và *Bình-như-hành* cùng ở. Lại truyền cho tòa Khâm-thiên-giám chọn ngày tốt để làm lễ thành-hôn. Lại sắc cho các quan tiến-sĩ đỗ đồng khoa bấy giờ đều phải đi nghênh hôn giúp quan trạng-nguyên và quan thám-hoa. Lại ban cho 10 đôi kim-liên-bảo-cụ.

Các quan văn võ triều-thần thấy thánh-thượng có lòng trọng-đãi như vậy, còn ai không đem lễ vật đến mừng. Xe ngựa áo xiêm, ra vào tấp-nập. Trong chốn kinh-thành nghe nói thánh thượng khâm-tứ một đôi tài-tử được kết duyên với một đôi tài-nữ thì già trẻ lớn bé, nhà nào cũng kéo nhau đi xem.

Chỉnh ngày làm lễ kết-hôn thì suốt từ đầy cho đến nơi *Hoàng-trang* đều trai đèn cắm cờ. *Yên-bạch-hạm* và *Bình-như-hành* đội mũ ô-sa, mặc áo hồng-bào, trên đầu lại cài mấy cành trâm-hoa, mỗi người cưỡi một con ngựa tuấn-mã, buông dây cương sánh vai cùng đi. *Vương-cần* và *Đậu-quốc-nhất* cùng các bạn đồng-niên đều mặc cát-phục để đi bồi-tiếp.

Hai bên vệ dưỡng, nhân-dân đứng xem, trông thấy *Yên-bạch-hạm* và *Bình-như-hành* diện-mạo khôi-ngô, ai cũng tấm tắc khen ngợi. Nàng *Sơn-đại* cùng nàng *Lãnh-giang-tuyết* hôm ấy cũng đeo vàng giắt ngọc, trang-điểm rất lịch-sự, trông như một vị tiên-nữ giáng phàm.

Sơn-hiền-nhàn tướng-công mặc chiếc mặng-bào của thiên-tử ngự ban. *Lãnh* Trung-thư cũng bận một áo Trung-thư để ra đứng nghênh-tiếp. Hồi lâu hai ông rẽ tới nơi. Khi làm lễ xong, *Sơn-hiền-nhàn* tướng-công cùng *La* phu-nhân đưa hai nàng lên kiệu, các nữ tỳ theo hầu, kể có trăm người.

Trong khi đi đường, pháo nổ nhạc rung, vang động trời đất, đèn hoa chói-lọi, rực rỡ không biết đường nào. Thật là thiên-tử đứng chủ-hôn, tể-tướng gả con gái, trạng-nguyên và thám-hoa cưới vợ, bao nhiêu những sự phong-lưu phú-quí trong đời người, đều hợp cả vào một nhà vậy.

Khi cưới về đến quan-thự, nhân cha mẹ không có đây, cô dâu chú rể chỉ làm lễ giao-bái rồi vào động-phòng. Mặt ngoài thì quan khách linh-đình, đã có *Vương-cần* và *Đậu quốc-nhất* là hai vị quan-mối đứng thay mặt mà bồi-tiếp hộ.

Lại nói chuyện *Bình-như-hành* cùng *Lãnh-giang-tuyết* từ khi giáp mặt nhau lần tại cửa miếu ông *Mãn-tử-khiên*. Ngẫm âu duyên kỳ-ngộ này, bấy lâu luống những mơ-màng, ngày nay mới được cùng nhau sum họp, vui-sướng kể sao cho cùng !

(Còn nữa).

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

Lễ cầu ngư. — Hôm 24 mars, làng Thạch than ở gần bờ bể có làm lễ tế kỳ yên, và cầu ngư rất trọng thể.

Sáng hôm ấy các hương-hào, kỳ-mục trong làng làm lễ tế tại Lăng ông trên bãi bể; tế xong lại bày các cuộc vui chơi như là đua lội bơi, đua ghe, và đua người chạy, chơi vui suốt ngày hôm ấy.

Đua ghe có ba giải, giải nhất 2 p.00, giải nhì 1 p.00, giải ba 0 p.50; đua lội, và chạy, có hai giải, giải nhất 0 p.20, giải nhì 0 p. 15. Sáng từ 7 giờ đến 9 giờ chạy đua, từ 9 giờ đến 11 giờ đua lội bơi, buổi chiều đua ghe.

Tuy là giải ít, thưởng nhỏ, song người đến dự-thi rất đông; còn những người đến xem thì vô số, bãi bể rộng thênh-thang như thế, mà người ta ở đâu kéo đến đứng đen ngòm, suốt từ trên Lăng ông, xuống đến trước mặt nhà máy xe lửa, chỗ nào cũng thấy người đứng xúm-xít, thật là đông đúc vui-vẻ, trông rất rộn-rịp

Các làng gần bể ở đây, mỗi năm ngoài hai lễ xuân kỳ, thu-cúc, là lệ thường, thì năm nào đầu xuân cũng có tế Hải-thần, để cầu Hải-thần phù-hộ cho làng quanh năm đánh được nhiều cá, gọi là lễ cầu ngư, làng này mọi năm cũng vẫn có tế, song chỉ tế trên lăng rồi thôi, chớ không có bày cuộc chơi gì cả, năm nay nhân các nhà giàu làm nghề đánh lưới trong làng, góp tiền nhau đem nộp cho làng, để mở hội chơi vui luôn thể, nên mới có cuộc đua này.

Chưa chịu tạnh hẳn. Từ hôm 12 cho đến hôm 21 mars trời cứ mưa gió liên-miên, đồng ruộng ngập tran, hoa-màu hư-hại, nhà nông thật là khổ sở, may sao từ chiều 21 cho đến hôm 24, trời lại tạnh ráo được vài ngày, nhân-dân đã hơi yên dạ, ngờ đâu trời còn cố hại, chiều hôm 25 lại thấy mưa nữa, tuy mưa nhỏ hơn trước, nhưng cũng hại lắm

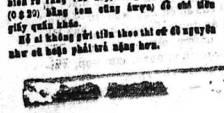
Năm nay trời làm thật đến khô, tháng hai mà lúa chiu ngoài đồng đành để cho cá ăn; nhà nào chịu cực gặt được nắm nào về lại không có nắng mà phơi, phải bỏ cho lên mộng; còn khoai, nói đến khoai lại càng thảm-não, đào non đào nõt, mà nào có phải là được cắm cuốc mà đào, cứ phải lấy tay mò dưới nước mà cào, rồi lấy rồ xúc như xúc cá, chỗ được chỗ mất, đào về khoai non mắc nước, để lâu sao được, phải bán đỗ bán tháo, của mười bán lại hai ba, khổ thay! nào có phải thang chín tháng mười mà chịu thế cho cam, chớ nay đương lúc tháng hai sao trời hại mãi.

T. L.

Nhà Bản-đồ « TÂM-TÂM » ở Hà-nội, ở phố hàng Trống. Chủnhật, thứ năm nào cũng có bán từ tám giờ sáng.

THUỐC LẬU (SANTAL MONAL)

Nhiều người có tưởng bệnh khí hư không cần-hộ gì cho lắm, không cần phải chữa, tự nhiên bệnh cũng khỏi hẳn. Khi bị bệnh thì người ta thấy hơi nóc khó chịu, mà khi đi tiểu tiện thì đau đớn lạ lùng, tôi để uống một ít thuốc lọ thấy dễ chịu, đã tưởng rằng là ổ rồi. Ấy thực là lầm to vậy. Bệnh khí hư sinh ra nhiều nỗi khổ khăn: Sưng bẹn quanh rốn sinh ra đi tiểu tiện luôn; sưng chiếp ộ tử cung mà làm cho nóng buốt nơi tiểu quản nhân mất đường tiểu tiện. Nặng thì dịch hoàn cũng sưng lên mà làm đến tuyệt sản đi được. Các bệnh ấy làm cho đầu gối sưng lên, mà người đau không thể cựa cay được. Mà đàn bà thì sinh ra các bệnh phụ khí bộ, cũng là bệnh tuyệt sẻ và sau sinh ra ốm nặng. Người ta đã hiểu bệnh khí hư cần phải điều trị, mà lại cần phải có lọ thuốc nào chắc chắn, thuốc nào công-hiệu, ấy chính là thứ thuốc *Santal monal*. Các quan lương-y đã công-nhận thuốc *Santal mon* là một thứ thuốc rất tốt, hiện các nhà thương ở Thế-giới này đã có dùng khắp cả. Thuốc này chữa bệnh khí hư thì thực là thần-tình, hết đau lại tránh khỏi được những nỗi khó khăn và làm cho miệng thấy thành ra xanh, rửa sạch cái cơ-quan bẩn thỉu;

Ở các hàng bào chế to đều có bán cả

2056

LỆ ĐỔI CHỖ Ở

Xin các ông mua báo, khi đổi chỗ ở, muốn bản-quán gửi đến chỗ mới, thì gửi cho bản-quán nói giấy quấn báo, nhưng lại thế nào thì biên rõ rằng vào đấy, và gửi theo hai hào (0 $ 20) bằng tem cũng được để chi tiền giấy quấn báo.

Nếu ai không gửi tiền theo thì cứ đi nguyên như cũ hoặc phải trả nặng hơn.

ATOPHAN-CRUET

THUỐC ATOPHAN-CRUET

là một vị tinh hảo không có pha chế nhiều món

Mỗi hoàn 0,50 cen. (uống từ 3 đến 8 hoàn trong 24 giờ)

TRỪ CÁC BỆNH ĐAU LẬT-LÉO VÀ GÂN-CỐT

THUỐC PHÁP Trữ tại: 6, Rue de Pont-de-la-Mule, PARIS Ở PHÁP QUỐC LÂM

Cũng có bán tại: Ets. H. CHASSAGNE, Phnom-Penhong, L. BOURGUIGNON, Hanoi, và các hiệu bào chế khác.

MỚI SANG NHIỀU

Chạo xe — Nan hoa — Vòng bánh

Vải cà-cuống lợp mui — Cao-xu hơm và Cao-xu đặc, vân vân...

Hỏi giá tại Bản-hiệu

SOCIÉTÉ FRANÇAISE DE TRANSPORTS

SOCIÉTÉ ANONYME AU CAPITAL DE 1.800.000 FRANCS

7, Boulevard Bobillot, Hanoi

Dùng thuốc phải cẩn-thận mới được!

Rượu bổ-đào: TONIQUE TONKINOIS

Đã mười mấy năm nay Bản-hiệu giao-thiệp với người bản-xứ đã nhiều lắm, và đã được lòng qui-khách tin-cẩn là bởi sự thực-thà ngay-thẳng. Tưởng nay cũng nên nhắc lại để các ngài so-sánh và xuy-xét thì sẽ biết rõ hơn sự thực-thà của Bản-hiệu. Thứ rượu bổ-đào của Bản-hiệu, người bản-xứ đều biết tiếng là một vị thuốc rất rẻ tiền và rất quí để trị các chứng bệnh như: kém ăn-ngủ, mỏi-mệt, còm-yếu, hay chóng mặt nhức đầu, đau xương đau mình, lại rất là bổ sức cho đàn-bà đẻ, người ốm mới khỏe, người già-yếu sức lực kém có thể khỏe lại như khi trẻ, con nít từ 10 tuổi sẽ được mau lớn! Vì thế thứ rượu này đã được vô-số tờ chứng-chỉ là công-hiệu.

Giá bán **2 $ 25** một chai lớn, từ sáu chai trở lên sẽ trừ **hoa-hồng**.

Hiệu Bào-chế MONTÈS, 54, phố Tràng-tiền, Hanoi.

TAM-TÌNH-Y-QUÁN

Ai có bệnh nên biết hiệu « Tam-tình y-quán » ở phố « Mã mây », số nhà 91, Hanoi. Mạch lý bệnh cần biết đích xác; chữa đủ các chứng bệnh, bệnh nguy-trọng, bệnh đã lâu, chữa khỏi được nhiều, hoàn tán cao đan cực tinh tế thần hiệu, để qui-khách xét dùng. Xa xôi viết thơ về kể bệnh, bản-hiệu gửi thuốc đến ngay, gửi cách lĩnh hóa giao ngân; qui-khách mua buôn thì tính hạ giá. Nghèo cùng quá không có tiền xin thuốc cũng cho.

Còn các thứ thuốc đặc-biệt rất thần hiệu ai uống cũng khỏi:

Bạch-trọc, dương mai, hạ cam, trĩ, lậu, mỗi chai 1 đồng, ống thụt 5 hào, thuốc thụt 5 hào.

Đàn ông mộng tinh, di tinh, lậu tinh, loãng tinh, đau bụng, đau tức kinh niên, ho lao, đàm suyễn, bất toại, phù thũng, cổ chướng, mỗi chai 1 đồng.

Đàn bà kinh nguyệt không điều, huyết ít huyết đen, khí hư bạch đái, hoặc kinh thấy ra nhiều sinh đau bụng, rức đầu, đau xương, không đẻ, hay có đẻ không nuôi, mỗi chai 1 đồng.

Băng huyết, lệ huyết, tiện huyết, mỗi phong 2 hào.

Trẻ con sốt, ho, kinh, đàm suyễn, tả lị, cam cứu mục, đau mắt màng mộng, mỗi chai 2 hào.

Hiệu GIU-ICH tức là Công-ty CHU-VĂN-MINH ở Haiphong, đường Sadi-Carnot, số 115 có nhà máy nấu dầu và chế các thứ sơn tây đủ các màu đặt dấu CON GÀ VÀNG.

Sơn rất tốt, giá bán phải chăng, xin đừng-bao chiếu cố nội hóa, cứ viết thư cho bản-hiệu lấy mẫu, sẽ xin gửi biếu ngay.

2065

KEM BERTHUIN

Pachod Frères & Cie

2050

GRANDS MAGASINS RÉUNIS

(HIỆU GÔ-ĐA)

RUE PAUL BERT, HANOI

Từ thứ ba 1er Avril đến hết ngày 10

Bán rao hàng

NHỮNG

Nước hoa — Xà-phòng — Đồ kim-hoàn

Giấy bút — Khung ảnh — Đồ dùng trong nhà

Các thứ dao — Đồ sắt — Các thứ thuốc

Các thứ dùng về việc vệ-sinh

Tại khu bán vị ăn

và

tại nơi bán các thứ rượu

Có bán các thứ hàng đặc-biệt mới sang chuyến tàu vừa rồi

CÁC QUÝ-KHÁCH NÊN NHÂN LÚC BẠC CAO MÀ CHIẾU-CỐ

RƯỢU NHO J. K. WATSON

Là một thứ thuốc bổ mạnh nhất, cái phép chế thuốc này khảo-cứu đã lâu năm, và cải cách làm, lại tinh-vi cẩn-thận, nên thuốc này là một thứ bổ mạnh nhất.

Những khi cơ-thể cần dùng phải bổ dưỡng rất mạnh, thì dùng thuốc này chắc và nhậy lắm.

Bệnh huyết suy, bệnh gân yếu, bệnh ghíp, bệnh sốt rét rừng, v. v.

Uống một cốc nhỏ (liqueur) hai mươi phút trước hai bữa ăn chính.

Giá bán: 2 $ 50 một litre

Hiệu Bào-chế E. CHASSAGNE

59, phố Paul-Bert, Hanoi

CENO KOLA COCA

RƯỢU BỔ

酬補

J. BLANC *(đệ nhất hạng bào-chế)*

Ông **L. BLANC** *(người nối-nghiệp)*

HANOI (Bắc-kỳ)

chế ra

Giá bán **2 $ 40 một lít**

Một ngày hai lần, trước bữa cơm, thì uống một cốc con

每晨午各吃吃每吃沒喫醴歎咳精

Bán tại: Hiệu Bào-chế **J. BLANC**

2099 *31 phố Tràng-tiền (Rue Paul-Bert) Hanoi*

ƯỚU CỦA ÔNG CỐ DANH TIẾNG LAROCHE CHẾ RA HIỆU LÀ

QUINA-LAROCHE

THUỐC UỐNG BỔ TANG PHỦ VÀ TRỊ BỊNH RÉT CHẾ RA BỞI CÂY THUỐC QUINQUINA

Thuốc này bay làm ra nổi tiếng trong thiên hạ đâu đâu cũng biết không có thuốc nào hay bằng. Thuốc **Quina Laroche** là thuốc hay hơn hết làm cho bổ sức lại, bổ tang phủ, trị bịnh rét làm cho ăn tiêu, thuốc đó lấy làm hay cả thể gian ai không đều quên đâng.

Ai ai dùng nó cũng đặng, những là người bịnh con cũng đàn bà hay là con nít. Thiếc đó trị bịnh sau này: bịnh hư huyết yếu đuối, huyết suy, bổ sức lại các bịnh làm cho con người yếu đuối, bị trái bọn, ho cảm mạo tức ngực, rét ban con lườn trắng, trẻ trở trong tì vị các bịnh đó đều dùng chắc tay thuốc **Quina Laroche** đặng.

Con nít huyết suy và con gái lúc đang lớn cũng đón bà kể khi lúc mạnh sáng, cũng như mấy bịnh kể trước đây đều nên uống thuốc **Quina Laroche**.

Những người nào ở xứ hay có thấp rét cũng chẳng nên quên đâng thuốc đó.

Các bịnh kể trên đây thuốc đó trị lấy làm mau và chắc. Chẳng những bịnh sẽ trở hết mà thôi con lại ngày sau trong mình mạnh khỏe, lại thêm sức lực, ăn uống ngon co chừng và chẳng ta giảm kiếu thuốc đó rằng: Nước ngọc thạch của Thiên-thần chế ra (Liquide de Jadet) lời tục ngữ của người Tây cho những thứ thuốc trị bịnh hay hơn hết thấy không thuốc nào bằng.

Từ khi chúng ta bán thuốc **Quina Laroche** thì chúng ta có đăng-tả vong giấy rằng và thư cảm ơn của mấy ngc, nói bịnh đã có vững giấy của các quan lương y khi ta uống lòng ta.

Rất tại thuốc nước **Quina Laroche** là một thứ thuốc hay lợi cho người hơn hết thấy.

CÁCH DÙNG

Rượu **Quina Laroche** phải uống từ một ly tới ba ly có bán thảo chai rượu trọn một ngày trong hai bữa ăn. Còn muốn, trị bịnh rét thì mỗi một khắc đồng hồ uống một ly, uống 8 ly trước cơ rét 2 giờ chớ, chế ly ly chợt uống trước cơ rét 2 giờ chớ.

Thuốc **Quina Laroche** thường thì uống không pha nước mà khi trời nóng nực thì pha nước vô mà uống cho đặng khác.

COMAR Và CÔNG-TI

ông thầy bán thuốc hạng nhứt tại Paris.